

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 27 października 2014 r.

Poz. 5451

UCHWAŁA NR LIV/387/14 RADY GMINY I MIASTA ODOLANÓW

z dnia 30 września 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu opieki nad zabytkami dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2014 – 2018”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 87 ust 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003r. nr 162, poz.1568 ze zm.), po uzyskaniu pozytywnej opinii Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Rada Gminy i Miasta Odolanów uchwala co następuje:

§ 1. . Przyjmuje się do realizacji „Program Opieki nad Zabytkami Gminy i Miasta Odolanów na lata 2014 – 2018” stanowiący załącznik do Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Odolanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego

Przewodniczący Rady
(-) Paweł Barczak

Załącznik
do Uchwały Nr LIV/387/14
Rady Gminy i Miasta Odolanów
z dnia 30 września 2014 r.

**GMINNY
PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW
NA LATA 2014 - 2018**

URZĄD GMINY I MIASTA W ODOLANOWIE
Rynek 11, 63-430 Odolanów

lipiec 2014

Spis treści:

- 1 Wstęp**
 - 1.1. Świadomość potrzeby Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami
 - 1.1.1. Postanowienia ogólne
 - 1.2. Położenie Gminy i Miasta Odolanów
 - 1.3. Rys historyczno – kulturowy Gminy i Miasta Odolanów
 - 1.4. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.
 - 1.5. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.
- 2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.**
 - 2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa:
 - 2.1.1. Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego.
 - 2.1.2. Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.
 - 2.1.3. Programem opieki nad zabytkami dla województwa wielkopolskiego.
- 3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy.**
 - 3.1. Obiekty zabytkowe, nieruchome wpisane do rejestru zabytków
 - 3.2. Obiekty z terenu gminy i miasta Odolanów znajdujące się w ewidencji zabytków
 - 3.3. Wykaz najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy
 - 3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki, parki kulturowe)
 - 3.5. Zabytki archeologiczne
 - 3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy i miasta Odolanów
- 4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego:**
 - 4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków
 - 4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych
 - 4.1.2. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego
 - 4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Odolanów
 - 4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
 - 4.4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa archeologicznego
 - 4.5. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej
- 5. Cele gminnego programu opieki nad zabytkami**
 - 5.1. Cele wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
- 6. Kierunki działań dla realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami**
 - 6.1. Podstawowe kierunki działania
 - 6.1.1. Gminna ewidencja zabytków
 - 6.1.2. Gminna ewidencja zabytków archeologicznych
 - 6.1.3. Rewitalizacja obiektów zabytkowych
 - 6.1.4. Ścieżki turystyczno-edukacyjne
 - 6.1.5. Edukacja i promocja zabytków gminy i miasta Odolanów
 - 6.1.6. Kontakty z właścicielami obiektów zabytkowych
 - 6.1.7. Wpisy do rejestru zabytków
 - 6.2. Terminarz realizacji oraz środki finansowania.
- 7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami**
- 8. Monitoring działania gminnego programu opieki nad zabytkami**

1. WSTĘP

1.1. Świadomość potrzeby Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami.

Dziedzictwo kulturowe, to dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń jak i naszych czasów. Do dziedzictwa kulturowego oprócz dziedzictwa archeologicznego, architektonicznego i dziedzictwa sztuki zaliczamy także przejawy życia takie jak np. formy gospodarowania, przejawy rozwoju społeczności i inne elementy stanowiące o naszej kulturze.

Świadomość potrzeby ratowania i ochrony zabytków jest coraz powszechniejsza wśród mieszkańców, a dbanie o należyty stan i atrakcyjny wygląd zabytków jest naszym obywatelskim obowiązkiem.

W programie uaktualniono, poprawiono oraz poszerzono informacje odnośnie zabytków z terenu gminy zawartych w uchwalonym w 2009 r. „Gminnym Programie Opieki Nad Zabytkami Dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2009 – 2013”. Dokonano terenowej i administracyjnej weryfikacji obiektów wskazanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, które wchodzą do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2014 – 2018 jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie. Nie stanowi aktu prawa miejscowego, lecz jest dokumentem polityki administracyjnej w zakresie podejmowanych działań dotyczących inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Program opieki nad zabytkami stanowi podwalinę współpracy między samorządem gminy, właścicielami zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

1.1.1. Postanowienia ogólne

Ilekroć w niniejszym programie mowa jest o:

- a) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 23 lipca 2003r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U., Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami)
- b) Gminie – rozumie się przez to Gminę i Miasto Odolanów
- c) Programie rozumie się przez to Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy i Miasta Odolanów na lata 2009 – 2012
- d) Konserwatorze – rozumie się przez to Wielkopolskiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu
- e) Planie – rozumie się przez to Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2001r
- f) Strategii – rozumie się przez to Strategię Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 z dnia 19 grudnia 2005r

1.2. Położenie Gminy i Miasta Odolanów

Gmina i miasto Odolanów leżą w południowo – zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie Ostrowskim, na pograniczu Śląska i Wielkopolski, na obszarze wznoszącym się od 110 do 135 m nad poziomem morza. Obszar ten jest początkiem Wielkiej Doliny Głogowskiej, która w części odolanowskiej stanowi Kotlinę Odolanowską, w skład której wchodzi park krajobrazowy Dolina Baryczy. Przez gminę i miasto przepływają liczne rzeki, z których największe to: Barycz, Kuroch i Olszówka. Powierzchnia miasta wynosi 4,75 km, a liczba ludności 5 tys. W całej gminie, na którą składają się oprócz miasta wsie sołectkie w liczbie 16 oraz osady.

1.3. Rys historyczno – kulturowy Gminy i Miasta Odolanów

Odolanów miasto, stanowiące centrum gminy miasto liczy ponad 600 lat. Pierwsza wzmianka o Odolanowie, pojawia się w źródłach w roku 1302, kiedy to został zdobyty przez księcia świdnickiego, Bolesława I. Gród istniał najprawdopodobniej w XII w i ze względu na położenie na terenie rozlewiskowym Baryczy i Kurocha pełnił funkcję grodu obronnego, strzegącego granicy wielkopolsko – śląskiej w dobie podziału dzielnicowego Polski; konstrukcją nawiązywał do fortyfikacji drewniano – ziemnych, powszechnych w założeniach grodowych X – XI wieków.

Nie znany jest dokument lokacyjny miasta. Nie potwierdzoną źródłowo datą jest rok 1372 – rzekoma lokacja miasta na prawie niemieckim, przez pierwszego jego starostę Bartosza. Prawdopodobna jest data 1384-6r, kiedy Odolanów wszedł ponownie w skład dóbr królewskich i stał się siedzibą starostwa niegrodowego.

Jako miasto, Odolanów pojawia się po raz pierwszy w 1403 r., w dokumencie wydanym przez Władysława Jagiełłę, przyznającym miastu pewne ulgi gospodarcze; parafia zaś w 1408r. Teren, na którym lokowano miasto, przylegał do zamku od strony południowo – wschodniej, prawdopodobnie w miejscu wcześniejszego podgrodzia zamkowego lub osady targowej. Miasto rozwijało się wzdłuż traktu z Ostrowa Wlkp. do Sulmierzyc i Krotoszyna. Jego centrum stanowił prostokątny plac rynkowy, z kościołem parafialnym zlokalizowanym przy jego południowo – wschodnim narożniku oraz terenem zamkowym zamykającym częściowo Rynek od strony zachodniej. Z północno-wschodniego narożnika wychodziła droga w kierunku Ostrowa i Kalisza, zaś do Sulmierzyc i Krotoszyna prowadziła droga po przeciwnej stronie Rynku, omijająca od strony południowej zamek, obecna ul. Strzelecka.

W 1463 r. miasto, zapewne wraz z zamkiem otoczono wałem, a w 1537r murami, z dwoma bramami przy ustalonych wylotach.

W XVII w rozwijają się dwa przedmieścia: wschodnie, na trakcie ostrowsko – kaliskim – Górka Odolanowska, skupione przy kościele p.w. św. Barbary, centrum pątniczym oraz położonego na północny – zachód, Przedmieście Zamkowe, ze szpitalnym kościołem p.w. św. Krzyża w jego centrum, przy skrzyżowaniu dróg, rozebranym pod koniec XVIII w. W poł. XVII w zamek został zniszczony przez Szwedów.

W czasie wojny północnej, w latach 1702 – 3 Odolanów został splądrowany, spłonęły wszystkie budynki gospodarcze i wiele domów. W 4 ćw. XVIII w powstają obiekty, z których część kształtuje współczesną sylwetkę miasta: w 1780r poświęcono nowo wybudowany kościół ewangelicki; w r. 1784 powstał obecny kościół św. Barbary; r. 1786 pośrodku Rynku stanął budynek ratusza; w latach 1790 – 4 szachulcowy kościół parafialny zastąpiono murowanym.

Od końca XVIII w. miasto niszczyły pożary: w 1798r. pożar zniszczył zabudowę Górki, w 1808r. spłonęła niemal cała zabudowa rynkowa, w 1856r. pożar spustoszył Przedmieście Zamkowe, największe straty miasto poniosło w wyniku pożaru w roku 1876, po którym to wykonano regulację planistyczną zabudowy okołorynkowej.

W XIX w. nastąpiły dalsze zmiany w mieście wpływające na ukształtowanie jego zabudowy. Najbardziej znacząca była rozbiórka zamku w 1832r. i przeprowadzona w 1835r. parcelacja uzyskanego placu. Wytyczono na nim 28 parceli budowlanych, przeznaczonych w części na mieszkalną zabudowę prywatną, na jednej powstała w 1836r. żydowska synagoga, część pozostała własnością miasta, na której powstały dwa bloki zabudowy w granicach nowo wytyczonych ulic: Wiosny Ludów, Zamkowa, 1 Maja, Sądowa; z tych terenów w późniejszym czasie /koniec XIX – pocz. XXw./ powstał także obecny Plac Kościuszki.

W 1856r. rozebrano ratusz stojący na Rynku, nowy powstał na rogu ul. Zamkowej i Pl. Kościuszki; obecny budynek ratusza, stojący na dawnym placu karczmy starościńskiej, jest trzecim z kolei i pobudowano go w latach 1894 – 99.

W latach 1856 – 58 miasto otoczono wałem przeciwpowodziowym; wybudowano szosę do Ostrowa Wlkp. oraz wytyczono nową drogę łączącą miasto z Przedmieściem Zamkowym – obecną ul. Krotoszyńską. Dalsza modernizacja sieci komunikacyjnej nastąpiła w 1868r., kiedy to wybudowano szosę do Sulmierzyc. W 1895r. założono park miejski nad Baryczą; zasypiano staw rybny i zamieniono na targowisko /po str. wschodniej/. Pod koniec XIX w. zmeliorowano tereny miejskie. Na pocz. XXw. przesunięto w kierunku północnym koryto Baryczy oraz skanalizowano niemal cały obszar miasta. W 1903r. powstała elektrownia, w 1909r. Odolanów włączony został w sieć komunikacji kolejowej.

Udokumentowane osadnictwo pradziejowe na tych terenach sięga wczesnej epoki brązu, z okresu kultury łużyckiej i przedłużyckiej /lata 1400 – 1200 p.n.e./, poświadczają kurhany grzebalne, licznie występujące w kompleksie leśnym, w północno – zachodniej części gminy. Na wschód od niego, na terenach pól Glińnicy tzw. Rezerwat archeologiczny z osadnictwem wczesnośredniowiecznym / 950 – 1050 r.n.e. Na zachód od Nabyszyc zlokalizowane jest grodzisko wczesnośredniowieczne, z dwufazowym zasiedleniem: I faza – wczesne średniowiecze / 950 – 1050r./, II faza – XIV w. Jest ono objęte ochroną wynikającą z wpisu do rejestru zabytków; obecnie jest to teren częściowo ugorowy, częściowo uprawny o pow. ok. 0,8 ha.

Działalność ludności żyjącej w tych czasach dotyczyła wykorzystania bogactwa naturalnych terenów. Bagienna dolina rzek oraz duże obszary leśne pozwalały na pozyskiwanie rudy darniowej, działalność hut żelaza i potażni; stąd charakterystyczne nazwy miejscowości oraz ich rozplanowanie – wsie łąnów leśnych oraz rzędówki bagienne.

Wiele miejscowości z tego terenu znajduje potwierdzenie swojej średniowiecznej genezy w źródłach historycznych. Pierwsze wzmianki poświadczające istnienie danej miejscowości pochodzą z: 1271r. o Tarchałach Wielkich, z 1369r. o Nabyszycach, z 1403r. o Wierzbnie, z 1508r. o Babach, z 1510r. o Raczykach; poświadczenie źródłowe swego istnienia w latach 1600 – 1800 mają następujące miejscowości: Bałamącek, Boników, Huta Odolanowska, Świeca.

Granice gminy obejmują tereny nizinne, które w czasach powstania sieci osadniczej, były podmokłymi terenami bagiennymi, jakie wytworzyły dorzecza Baryczy i Kumocha z ich licznymi dopływami, pokryte w znacznym stopniu lasami. Stąd też charakterystyczne dla takich terenów układy planistyczne wsi, tzw. **rzędówki bagienne** – o zabudowie skupionej wzdłuż drogi o nieregularnym przebiegu, powstałe na miejscach osuszonych bagien i karczunków leśnych, przekształcone z czasem w wielodrożnice; tego typu schematy możliwe są jeszcze do odczytania we wsiach Nadstawki, Huta, Świeca i Kuroch. Jeden z najstarszych schematów planistycznych jakim była **owalnica**, zachowały centra miejscowości Nabyszyce, Glińnica i Uciechów. Wsie skupione, o schematach **wielodrożnicy** to: Raczyce, Garki, Boników, Tarchały Wielkie. Liniowymi, XIX – wiecznymi koloniami powułaszczeniowymi są: Tarchały Małe, Gorzyce Małe, Piaski. Regulamy schemat **ulicowy** zachowuje obecne Wierzbno.

Zakłócenia w pierwotne rozplanowanie przestrzenne wsi wprowadzało lokowanie w nich **założeń dworskich i folwarcznych**. Istnieją one jeszcze w: Tarchałach Wielkich, Babach, Glińnicy, pozostałości w Raczycach; poza pierwotnym rozplanowaniem zabudowy wiejskiej zlokalizowane zostały założenia dworsko – parkowe w Uciechowie oraz Hucie.

1.4.Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

1.4.1. Nadrzędnym celem jest zahamowanie degradacji i poprawa stanu zasobów dziedzictwa kulturowego gminy.

1.4.2. Uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

1.4.3. Podejmowanie i określenie warunków współpracy z właścicielami obiektów zabytkowych.

1.4.4. Inicjowanie i wspieranie działań edukacyjnych, informacyjnych, turystycznych i innych, których celem jest propagowanie znajomości zabytków wśród mieszkańców gminy oraz zaszczepienie w ich świadomości zasadności i potrzeby opieki nad zabytkami.

1.4.5. Zachowanie oryginalności, odmienności gminy pozwalające na identyfikację kulturową w zglobalizowanym świecie.

1.4.6. Wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

1.5.Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

1.5.1. Konstytucja R.P. Z dnia 2 kwietnia 1997r (Dz.U. Z 1997r Nr 78 poz.483)

Zgodnie z art. 5: Rzeczpospolita Polska strzeże (...) dziedzictwa narodowego. Rozumiejąc zabytki jako dobro narodowe, wspólne, art. 82 konstytucji mówi: obowiązkiem obywatela (...) jest troska o dobro wspólne.

1.5.2. Ustawa z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz.U. Z 2001r Nr 142 poz.1591 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z art. 7 ust.1 pkt.9 ustawy, do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym m.in. sprawy kultury (w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury) oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

- 1.5.3. Ustawa z dnia 23 lipca 2003r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.Nr 162 poz.1568 z późniejszymi zmianami)
Ustawa, w zakresie ochrony zabytków, nakłada na gminę następujące obowiązki i uprawnienia
- a) Prawo utworzenia przez Radę Gminy (po uprzednim zasięgnięciu opinii Konserwatora) parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji (art.16 ust.1)
 - b) Obowiązek uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ochrony zabytków nieruchomych i ich otoczenia oraz ustaleń programu.
Studium i plany miejscowe wymagają odpowiednio zaopiniowania lub uzgodnienia przez Konserwatora (art.18, 19 i 20)
 - c) Obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków (art.22 ust.4)
 - d) Przyjmowanie zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadomienie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art.32 ust1 pkt.3 i ust.2)
 - e) Przyjmowanie zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadomienie o tym fakcie właściwego konserwatora zabytków(art.33 ust.1 i ust.2)
 - f) Sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich i budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny posiada Gmina (art.71 ust. 1 i 2)
 - g) Sporządzanie przez Burmistrza gminy i przyjmowanie przez Radę Gminy na okres 4 lat gminnego programu nad zabytkami (art.87 ust.1, 2,3 i 4). Co dwa lata Burmistrz Gminy sporządza i przedstawia Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu (art.87 ust.5).

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY ZASOBÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa:

2.1.1. Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego.

„Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2020” jest dokumentem opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19 grudnia 2005r. zaktualizowany 17.12.2012r. stanowiący załącznik do uchwały nr XXIX/559/12 w dniu 17 grudnia 2012 roku

Strategia określa uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województwa. Ustalenia zawarte w „Strategii rozwoju województwa” stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, przez co jej ustalenia mają bezpośredni wpływ na zachowanie i poprawę jakości krajobrazu kulturowego.

Formułę strategii oparto o następujące przesłanki:

- a) Promocja posiadanych przez województwo uwarunkowań geograficznych, takich jak: położenie czy środowisko przyrodnicze, oraz uwarunkowań kulturowych opartych o wielowiekową tradycję.
- b) Ochrona posiadanych dóbr kultury, w tym zabytków i ich efektywne wykorzystanie.
- c) Stworzenie warunków dla wzrostu poziomu życia wszystkim mieszkańcom regionu.

W szczególności strategia definiuje działania mające na celu zwiększenie konkurencyjności gospodarki w stosunku do innych regionów Europy. Proponuje unowocześnienie struktury gospodarki lokalnej, a w tym zwiększenie udziału kultury (również zabytków). Wśród celów operacyjnych Strategii zakłada się m.in. wzrost znaczenia dziedzictwa kulturowego, które w rozwoju Wielkopolski powinno pełnić kilka następujących funkcji. Po pierwsze powinno być czynnikiem integracji społecznej. Po drugie powinno stanowić instrument promocji regionu, przyczyniając się do rozwoju gospodarczego. Po trzecie powinno być bazą dla turystyki i usług kulturalnych. Realizacja tych funkcji powinna być zrealizowana przez inwestycje w instytucje kultury, ochronę dorobku kulturowego, wsparcie działań powiększających dorobek kulturalny regionu i promocje aktywności kulturalnej mieszkańców.

2.1.2. Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

W dniu 26 listopada 2001r Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XLII/628/2001 powołał do życia Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego zmieniony uchwałą nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010r. Plan określa m.in.: cel sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego, zasady kształtowania przestrzeni, zasady zagospodarowania oraz kierunki zagospodarowania. Jako generalny cel zagospodarowania przestrzeni województwa wielkopolskiego, przyjęto doprowadzenie do

zrównoważonego rozwoju całego terytorium województwa. W pojęciu tym zawarte jest również określenie tzw. „ładu przestrzennego”, który uzyskać można w wieloraki sposób, w tym m.in. poprzez: „... przestrzeganie wytycznych konserwatorskich w zakresie nie tylko poszczególnych obiektów objętych ochroną, ale również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych; „odkrycie” lokalnej architektury wiejskiej i zapewnienie możliwości wprowadzenia tradycyjnych gabarytów, form dachów, detali i rozwiązań materiałowych; ochronę krajobrazu, a w rejonach o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych wykluczenie realizacji obiektów kolidujących z otoczeniem”.

W Planie określone zostały ogólne zasady kształtowania przestrzeni. I tak w kształtowaniu przestrzeni miejskiej przyjęto ochronę dziedzictwa kulturowego i tradycyjnych elementów takich jak: zabytkowe dzielnice, budynki, dominanty, panoramy.. Rozwinięciem tego, ma być pojawienie się w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego eskalacji wymogów architektonicznych w odniesieniu do obiektów realizowanych w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych.

W kształtowaniu obszarów wiejskich, przyjęto ochronę charakterystycznych układów ruralistycznych, zespołów sakralnych, pałacowo-parkowych, folwarków, ochronę zabytków budynków mieszkalnych, gospodarczych, wiatraków oraz elementów małej architektury. Przyjęto zasadę twórczego wykorzystania wzorów architektury lokalnej z jednoczesnym odwołaniem się do architektury regionalnej Wielkopolski, przy równoczesnym określeniu warunków dla nowoprojektowanej zabudowy.

W kształtowaniu wokół miejsc cennych dla kultury wskazano na izolowanie tych miejsc, w celu ich lepszego wyeksponowania, od bezpośredniego styku z współczesnymi inwestycjami.

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego podkreślono objęcie obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych miejscowymi planami zagospodarowania.

Zasady ochrony poszczególnych przestrzeni i obszarów posiadają znacznie szersze zakresy, aniżeli przytoczone. Z uwagi jednak na zakres „Gminnego programu...” zaprezentowane zostały tylko te, które dotyczą obiektów lub obszarów zabytkowych i mają swoje odniesienia dla zasobów kulturowych gminy i miasta Odolanów.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego przyjęto zasadę bezwzględnego zachowania obowiązującego prawa, ujętego w ustawie z dnia 15 lutego 1962r o ochronie dóbr kultury (Dz.U. Z 1999r Nr 98 poz. 1150) oraz w ustawie o muzeach z dnia 21 listopada 1996r o ochronie dóbr kultury znajdujących się w zbiorach muzealnych. Natomiast ochrona krajobrazu kulturowego ma być realizowana poprzez stosowanie zapisów zawartych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Za główne zasady zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego uznano m.in.:

- a) tworzenie warunków do współistnienia środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego
- b) zachowanie dziedzictwa kulturowego i wpisanie go w struktury przestrzenne i otaczający krajobraz.

Do ograniczeń w kształtowaniu przestrzeni regionu, zalicza się bariery zdefiniowane m.in. w: planach ochrony parków krajobrazowych, dokumentach powołujących obszarowo chronionego krajobrazu oraz w ogólnych zasadach konstruujących ład przestrzenny, w myśl których dąży się do zachowania obiektów cennych kulturowo, a ich otoczenie chroni się przed działaniami dysharmonizującymi.

Specjalne zapisy ukierunkowujące kształtowanie przestrzeni dotyczą stref ochrony konserwatorskiej i stref ochrony widokowej. Zagospodarowanie przestrzeni na tych obszarach powinno się odbywać na zasadach określonych przez służby konserwatorskie oraz zapisy w miejscowych planach oraz studiach uwarunkowań.

W punkcie dotyczącym wykorzystania szans i możliwości tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym Plan podkreśla, że elementy naturalne i kulturowe w krajobrazie mogą pozytywnie stymulować inne dziedziny życia, wszakże pod warunkiem m.in. właściwego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez dostosowanie funkcji obiektów dla turystyki, poprzez dbałość o stan techniczny i estetykę otoczenia.

2.1.3 Programem Opieki nad Zabytkami dla Województwa Wielkopolskiego.

Program Opieki Nad Zabytkami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2013 - 2016 przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w listopadzie 2013 roku zawiera aktualne uwagi dotyczące opieki nad zabytkami województwa.

Program za główny cel przyjął zagadnienia określone w art.87.2 ustawy z dnia 23 lipca 2003r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a w szczególności:

- „włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju”,
- „uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej”,
- „zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania”,
- „wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego”,

3. ZASOBY DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY I MIASTA ODOLANÓW.

W ogólnym obrazie materialnej spuścizny kulturowej na terenie gminy charakterystyczną cechą jest dominująca pozycja miasta Odolanowa, zarówno w ujęciu ilościowym, jak i jakościowym zachowanych obiektów zabytkowych. Elementem waloryzującym miasto Odolanów pod tym względem jest jego układ urbanistyczny, pozwalający odtworzyć jego fazy rozwojowe wraz z obiektami stanowiącymi ich centra, tzn. rynek wraz z ratuszem, zespoły sakralne kościołów: parafialnego, cmentarnego, ewangelickiego, bóżnicy, plac, na którym stał kościół p.w. Krzyża Świętego. Ciekawą architekturę o indywidualnym charakterze mają obiekty municypalne: ratusz, poczta, Odolanowski Dom Kultury /d. Dom Stowarzyszeń/, czy szkoły w Rynku /nr 2 i 1/.

Zabudowa mieszkalna miasta legitymująca się względnie późną metryką, pochodzi z końca XIXw., w większości z początku XXw., posiada jednak dość jednolity charakter zarówno w ogólnych gabarytach, proporcjach jak i detalu architektonicznym.

Teren gminy jest stosunkowi ubogi w zachowane obiekty zabytkowe. Nie występują tutaj zabytkowe zespoły sakralne; z założeń dworsko-parkowych i folwarcznych zachowały się ich pozostałości w: Babach, Tarchalach Wielkich, Gliśnicy, Raczycach, Uciechowie i Hucie.

Charakterystycznymi dla terenów zalesionych są siedziby władz oraz zarządów leśnych; te zabudowę pochodzącą z końca XIXw i pocz. XXw zachowały się w: Gliśnicy-leśniczówka, w Świecy – d. nadleśnictwo, ob. Leśniczówka Mościska oraz dwie gajówki – Mościska i Świeca.

Pierwotne, planistyczne schematy ruralistyczne zostały zniekształcone późniejszą rozbudową i nowymi podziałami własnościowymi. W kilku miejscowościach możliwe są do odczytania najstarsze ich centra, np. w Gliśnicy, Świecy i Uciechowie.

3.1. Obiekty zabytkowe nieruchome wpisane do rejestru zabytków.

- **KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w. Św.MARCINA**
kościół murowany, z 1794r dec. z dnia 19.05.1954r., ozn. kl.IV-73/56.54
- **KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w. Św. BARBARY**
kościół drewniany, z 1784r dec. z dnia 19.05.1954r., ozn. kl. IV-73/61/54
- **KOŚCIÓŁ EWANGELICKI**
murowany, z lat 1770 -1780 dec. Z dnia 21.12.1932r. ozn. AK I. 11a/109 oraz z dnia 31.12.1990r
- **UKŁAD URBANISTYCZNY oraz archeologiczne warstwy kulturowe**
XV-XVII, 2 poł. XIXw – dec. z dnia 15.04.1993r. nr decyzji 666/A

3.2. Obiekty z terenu gminy i miasta Odolanów znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków

Na terenie gminy i Miasta Odolanów znajdują się obiekty wskazane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Większość z nich to zabudowa mieszkalna.

użyte skróty:

mur. - murowany

drew. - drewniany

nadbud. - nadbudowany

przebud. - przebudowany

MIASTO ODOLANÓW

1. UKŁAD URBANISTYCZNY, XV – XVII, 2 poł. XIX w /rej.zab./
2. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAF.P.W. Św. MARCINA, Rynek 9
 - a. kościół, mur. XVIII – XXw.,
 - b. plebania, mur. Poł. XIX w.
3. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. Św. BARBARY , Pl.Św.Barbary 9
 - a. kościół drew.,
 - b. studnia drew.,
 - c. plebania, mur. koniec XIX w.
 - d. budynek gospodarczy, mur. koniec XIX pocz. XX w.
 - e. budynek gospodarczy, mur. lata 20 XX w.
4. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO
 - a. kościół ewangelicki, szach./mur. XVIII-XIXw.
 - b. Brama i fragment ogrodzenia, mur., koniec XIX/XXw
 - c. Pastorówka, ob. Przedszkole, mur., ¼ ćw. XIXw.
5. ZESPÓŁ SYNAGOGI, ul. Krotoszyńska 9
 - a. synagoga, mur., 1835r.
 - b. dom, mur., 2 poł. XIX w.
6. Kapliczka św. Barbary, kam., poł. XVII w.
7. Figura św. Jana Nepomucena, kam. 1736r.
8. KRZYŻ PRZYDROŻNY, drew., 1856r rej,zab.
9. RATUSZ, mur. koniec XIX, Rynek 1
10. STAROSTWO, ob. Liceum Ogólnokształcące/ mur., 1889r ul.Krotoszyńska 123
11. D.ARESZT, ob. dom mieszkalny wielorodzinny, mur. ok. 1900r ul.Zamkowa 5
12. SZKOŁA PODSTAWOWA, obecnie budynek prywatny mur. 4 ćw. XIX ul.Kosciuszki 8
13. SZKOŁA ZBIORCZA, d.katolicka, ob. siedziba Urzędu GiM, mur., poł. XIX – pocz.XX w., Rynek 11
14. WILLA, ob. Własność prywatna, mur. 1927r ul.Bartosza 12
15. POCZTA, mur. ok. 1906r. ul.Bartosza 3
16. DOM STOWARZYSZEŃ, ob. Odolanowski Dom Kultury, mur. ok. 1906r ul.Bartosza 7
17. ZESPÓŁ DWORCA KOLEJOWEGO, ul Dworcowa
 - a. dworzec, mur. ok. 1906r
 - b. dom pracowników kolei, mur. 1906r
18. WIEŻA CIŚNIENIA, mur. 1907(1) ul.Krotoszyńska 118

19. ZESPÓŁ MŁYNA, ul.Krotoszyńska 139
a. młyn, mur. lata 20 XXw
b. magazyn, mur. lata 20 XXw.
20. RZEŹNIA, mur. 1897r ob. Zakład szklarski ul.Bartosza 16
21. Ochotnicza Straż Pożarna, mur. lata 30 ul. 1 Maja

Pl. Św.Barbary

22. Dom nr 1 mur.ok. 1907r
23. Dom nr 2, mur., poł XIX w
24. Dom nr 4, mur., poł. XIX w
25. Dom nr 5, mur., 3 ćw. XIX w.
26. Dom nr 6. mur., 4 ćw. XIX w.
27. Dom nr 7, mur., 4 ćw. XIX w.
28. Dom nr 8, mur. 4 ćw. XIX w.
Cmentarz przykościelny rzymsko-katolicki, XVIII w

ul.Bartosza

29. Dom nr 1 mur. /szach. 2 poł.XIX w
30. Dom nr 2 mur. ok. 1930r
31. Dom nr 3 mur. ok. 1905r
32. Dom nr 4 mur. 1927r
33. Dom nr 6 mur. 4 ćw. XIXw
34. Dom nr 7 mur. ok.1920r
35. Dom nr 8 mur. ok.1920r
36. Dom nr 12 mur. 1927r
37. Dom nr 16 mur. k.XIX w
38. Dom nr 16a mur. ok. 1897r
39. Dom nr 18, mur., 4 ćw. XIX w.
40. Dom Nr 39 mur., 1930r

ul.Dąbrówki

41. Dom nr 2, mur. pocz. XXw
42. Zagroda nr 7
a. dom mur. lata 30 XXw
b. stodoła dREW. 1 ćw. XXw
43. Dom nr 8 mur. l.20-te XXw
44. Dom nr 10 mur pocz XXw
45. Zagroda Nr 9 – 11
a. dom mur., 4 ćw. XIX w
b. stodoła mur. 1 ćw. XXw
46. Dom nr 13 mur., pocz. XXw
47. Dom nr 14 mur., lata 30 XXw
48. Zagroda nr 15
a. dom mur., 1909r
b. stodoła mur. 1 ćw. XXw

49. Zagroda nr 17
a. dom mur., ok. 1910r.
b. stodoła, mur., 1 ćw. XX w.
stodoła w zagrodzie nr 19, mur. 1 ćw. XXw
50. Dom nr 21 mur., lata 10 XX w.
51. Dom nr 24 mur., lata 20 XXw

ul. Dworcowa

- 52.Dom nr 1 mur., ok. 1906r
53.Dom – dworzec PKP mur., ok. 1900r

ul. Kaliska

54. Dom nr 1 mur. 2 poł. XIX w
55. Dom nr 2 mur. 2 poł. XIX w
56. Dom nr 3 mur. 2 poł. XIX w
57. Dom nr 4 mur. 2 poł. XIX w
58. Dom nr 5 mur. 2 poł. XIX w
59. Dom nr 6 mur. 2 poł. XIX w
60. Dom nr 7 mur. 2 poł. XIX w
61. Dom nr 12 mur., lata 30 XXw
62. Dom nr 19 mur. 1911r
63. Dom nr 44 mur., 30 lata XXw
64. Dom nr 46 mur., 3 ćw. XIX w
65. Dom nr 47 mur. 2 poł. XIX w
66. Dom nr 48 mur. k. XIX/pocz.XXw
67. Dom nr 49 mur. 2 poł. XIX w
68. Dom nr 62 mur. 4ćw.XIXw
69. Dom nr 64 mur. ok. 1920r
Cmentarz poewangelicki XIXw

Plac Kościuszki

70. Oficyna mur. k XIXw
71. Dom nr 2 mur. 4 ćw. XIX w
72. Dom nr 3 mur. 2 poł. XIX w
73. Dom nr 4 mur. 3o lata XXw
74. Dom nr 5 mur. ok. 1900r
75. Dom nr 7 mur. ok. 4 ćw. XIXw
76. Dom nr 8 mur. ok.1910r
77. Dom nr 9 mur. ok. 1910r
78. Dom nr 10 ob. Bank Spółdzielczy mur. 1 ćw. XIX w przeb.lata 30 XXw
79. Dom nr 11 mur. 1 ćw. XIX w

ul. Chwaliszewska

Cmentarz parafialny rzymskokatolicki, XIX w

ul. Krotoszyńska

- 80. Dom nr 2 mur. 4 ćw. XIX w
- 81. Dom nr 3 mur. 4 ćw. XIX w
- 82. Dom nr 4 mur. 4 ćw. XIXw
- 83. Dom nr 5 mur. Pocz. XXw
- 84. Dom nr 6 mur., I ćw. XIXw
- 85. Dom nr 7 mur. 4 ćw. XIX w
- 86. Dom nr 8 mur. 4 ćw. XIXw
- 87. Bożnica nr 9 mur. ok. 1830
- 88. Dom nr 10 mur. 4 ćw. XIX w
- 89. Dom nr 11 mur., lata 30 XXw
- 90. Dom nr 12 mur. 4 ćw. XIX w
- 91. Dom nr 13 mur. po 1900r
- 92. Dom nr 14 mur. 4 ćw. XIX w
- 93. Dom nr 15 mur. k. XIX w
- 94. Dom nr 16 mur., lata 20 XXw
- 95. Dom nr 17 mur. I ćw. XIX w
- 96. Dom nr 19 mur., lata 30 XXw
- 97. Dom nr 20 mur. ok. 1910r
- 98. Dom nr 23 mur. ok. 1910r
- 99. Dom nr 26 mur. XIX/XX w
- 100. Dom nr 35 mur., pocz. XXw
- 101. Dom nr 38 mur. 4 ćw. XIXw
- 102. Dom nr 39 mur. 4 ćw. XIXw
- 103. Dom nr 41 mur. lata 80 XIX w
- 104. Dom nr 43 mur., 1904r
- 105. Dom nr 47 mur., 4 ćw. XIX
- 106. Dom nr 48 mur., lata 30 XXw
- 107. Dom nr 49,51 mur. poł. XIX w
- 108. Dom nr 53-53a mur., 4 ćw. XIXw
- 109. Dom nr 54 mur. ok. 1930r
- 110. Dom nr 55a mur. k. XIX
- 111. Dom nr 56 mur., po 1945r
- 112. Dom nr 58 mur. 4 ćw. XIX
- 113. Dom nr 60 mur. 4 ćw. XIX
- 114. Dom nr 61 mur., I ćw. XXw
- 115. Dom nr 62 mur. I ćw. XIX w
- 116. Dom nr 63 mur. 4 ćw. XIX w
- 117. Dom nr 64 mur. 4 ćw. XIXw
- 118. Dom Nr 65 mur. 4 ćw. XIX w
- 119. Dom nr 66 mur. 4 ćw. XIX w
- 120. Dom nr 67 mur., pocz. XXw
- 121. Dom nr 68 mur. I ćw. XIXw
- 122. Dom nr 70 mur. 4 ćw. XIX w
- 123. Dom nr 71 mur. lata 20 XXw
- 124. Dom nr 72 mur., 4 ćw. XIX
- 125. Dom nr 74 poł. XIXw
- 126. Dom nr 75 mur., lata 30 XXw ; przebudowa lata 60-te XXw
- 127. Dom nr 76 mur. 4 ćw. XIX w
- 128. Dom nr 77 mur., lata 20 XXw
- 129. Dom nr 78 mur. I ćw. XIXw
- 130. Dom nr 79 mur. lata 80 XIX w
- 131. Dom nr 80 mur. 4 ćw. XIX w
- 132. Dom nr 81 mur. 4 ćw. XIXw

- 133. Dom nr 82-82a mur. 4 ćw. XIX w
- 134. Dom nr 83 mur., 4 ćw. XIX
- 135. Dom nr 85 mur. 4 ćw. XIX w
- 136. Dom nr 86 mur. 4 ćw. XIX w
- 137. Dom nr 87 mur. 1 ćw. XIX w
- 138. Dom nr 88 mur. 4 ćw. XIX w
- 139. Dom nr 90 mur. 1 ćw. XIX
- 140. Dom nr 93 mur., ok. 1920r
- 141. Dom nr 95 mur. poł. XIX w
- 142. Dom nr 96 mur., lata 30 XX w
- 143. Dom nr 97 mur., lata 20 XX w
- 144. Dom nr 100 mur. lata 10 XX w
- 145. Dom nr 101 mur., lata 20 XX w
- 146. Dom nr 104 mur., pocz. XX w
- 147. Dom nr 106 mur., lata 20 XX w
- 148. Dom nr 107 mur., lata 30 XX w
- 149. Dom nr 109 mur. pocz. XX w
- 150. Dom nr 113 mur. pocz. XX w
- 151. Dom nr 114 mur., lata 20 XX w
- 152. Dom nr 117 mur., pocz. XX w
- 153. Wieża ciśnień mur., 1903r
- 154. Dom nr 119 mur., pocz. 4 ćw. XIX w
- 155. Dom nr 120 mur. ok. 1900r
- 156. Dom nr 122 mur. ok. 1906r
- 157. Dom nr 123 Liceum Ogólnokształcące mur, pocz XX w
- 158. Młyn nr 139 mur, k. XIX w

ul. 1 Maja

- 159. Dom nr 2 mur., pocz XX w
- 160. Dom nr 3 mur. koniec XIX
- 161. Dom nr 4 mur., pocz. XX w
- 162. Dom nr 6 mur., po 1900r
- 163. Dom OSP mur, lata 30-te XX w

ul. Ludomiry Namysł

- 164. Dom nr 2 mur. 4 ćw. XIX
- 165. Dom nr 3 mur., 1927r

ul. Ostrowska

- 166. Dom nr 3 mur., pocz. XX w przebud.
- 167. Dom nr 4 mur., 4 ćw. XIX w przebud.
- 168. Dom nr 5 mur. 4 ćw. XIX w przebud.
- 169. Dom nr 6 mur., 4 ćw. XIX w przebud.
- 170. Dom nr 9 mur., pocz. XX w przebud.
- 171. Dom nr 10 mur., pocz. XX w przebud.
- 172. Dom nr 12 mur., pocz. XX w przebud.
- 173. Dom nr 16 mur., 4 ćw. XIX w
- 174. Dom nr 18 mur., 4 ćw. XIX w przebud.
- 175. Dom nr 19 mur., lata 30 XX w
- 176. Dom nr 20 mur., 1 ćw. XIX w przebud.

- 177. Dom nr 23 mur., lata 20 XXw
- 178. Dom nr 34 mur., ok. 1920r przebud.
- 179. Dom nr 38 mur., lata 30-te XXw przeb

ul. Poznańska

- 180. Dom nr 1-3 mur., pocz. XXw
- 181. Dom nr 4 mur., 4 ćw. XIX przebud. lata 20 XXw
- 182. Dom nr 6 mur., 1 ćw. XIX
- 183. Dom nr 9 mur., 3 ćw. XIXw
- 184. Dom nr 11 mur. 3 ćw. XIXw
- 185. Dom nr 12 mur., pocz. XXw
- 186. Dom nr 16 mur., 4 ćw. XIXw
- 187. Dom nr 18 mur., pocz. XXw
- 188. Dom nr 19 mur., lata 10 XXw
- 189. Dom nr 20 mur., 1909r
- 190. Dom nr 21 mur., 4 ćw. XIXw
- 191. Dom nr 23 mur. 4 ćw. XIXw
- 192. Dom nr 26 mur., 1 ćw. XXw
- 193. Dom nr 27 mur., 4 ćw. XIX
- 194. Dom nr 28 mur., lata 30 XXw
- 195. Dom nr 30 mur pocz XXw
- 196. Dom nr 31 mur., 1935r
- 197. Dom nr 35 mur., lata 20 XX

ul. Raszewska

- 198. Dom nr 5 mur., lata 20 XXw
 - 199. Dom nr 9 mur., lata 20 XXw
 - 200. Dom nr 10 mur., lata 20 XXw
 - 201. Dom nr 13 mur., lata 20 XXw
 - 202. Dom nr 37 mur., lata 20 XXw
- Cmentarz ewangelicki, XIX w.

Rynek

- 203. Ratusz nr 1 mur.k.XIXw
- 204. Dom nr 2 mur. po 1900r
- 205. Dom nr 3 mur. XIX/XX w
- 206. Dom nr 4 mur. 4 ćw. XIX w
- 207. Dom nr 5 mur. 4 ćw. XIX w
- 208. Dom nr 6 mur. 4 ćw. XIX w
- 209. Dom nr 7 mur. 4 ćw. XIX w
- 210. Dom nr 8 mur. 4 ćw. XIX w przebud.
- 211. Dom/Plebania nr 9 mur, ok. 1887
- 212. Dom nr 11 Szkoła ob.siedziba Urzędu GiM mur, po 1867r
- 213. Dom nr 12 mur. poł. XIX pocz. XXw
- 214. Dom nr 13 mur. poł. XIX w
- 215. Dom nr 15 mur. 1 ćw. XIXw
- 216. Dom nr 16 mur. poł. XIX w
- 217. Dom nr 17 mur. poł XIX w XXw
- 218. Dom nr 18 mur. po poł. XIX w
- 219. Dom nr 19 mur. k. XIX w
- 220. Dom nr 20 mur. poł. XIX w

- 221. Dom nr 21 mur. poł. XIX w
- 222. Dom nr 22 mur. po 1900r
- 223. Dom nr 23 mur. 4 ćw. XIX w

ul. Strzelecka

- 224. Dom nr 1 mur., ok. 1930r
- 225. Dom nr 12 mur., pocz. XXw
- 226. Dom nr 14 mur., lata 20 XXw
- 227. Dom nr 16 mur., lata 20 XXw
- 228. Dom nr 18 mur po poł XIXw
- 229. Dom nr 20 mur., lata 20 XXw przebud.
- 230. Dom nr 22 mur., lata 20 XXw
- 231. Dom nr 23 mur., 1 ćw. XIX
- 232. Dom nr 24 mur. pocz. XXw
- 233. Dom nr 34 mur. pocz. XXw
- 234. Dom nr 36 mur. 4 ćw. XXw
- 235. Dom nr 42 mur. 4 ćw. XIXw
- 236. Dom nr 44 mur. 4 ćw. XIXw przebud.

ul. Zamkowa

- 237. Dom nr 1 mur. 4 ćw. XIXw
- 238. Dom nr 5 mur. koniec XIXw/pocz XX
- 239. Dom nr 6 mur. poł. XIXw
- 240. Dom nr 7 mur. ok. 1920r
- 241. Dom nr 11 mur. Ok. 1900r

GMINA ODOLANÓW**BABY****242. ZESPÓŁ DWORSKI:**

- a) dwór mur. 1 poł. XIX w. rozbud. pocz. XXw
- b) ośmiorak mur., koniec XIXw
- c) ośmiorak mur., koniec
- d) chlew mur., 4 ćw. XIX w
- e) chlew mur., 4 ćw. XIX w
- f) budynek inwentarski mur., koniec XIXw
- g) spichlerz mur., k. XIX w przebud. lata 80 XXw
- h) gorzelnia mur. 4 ćw. XIX w przebud. lata 80 XXw ob.suszarnia
- i) park krajobrazowy 2 poł. XIX w

BONIKÓW

- 243. Krzyż przydrożny wielofigurowy drew., 1856r /rej.zab./

ul.Szkolna

- 244. Dom nr 26 mur. 1 ćw.XXw

GARKI

- 245. Stacja kolejowa mur., lata 20 XXw
- 246. Dom nr 16 mur. Ok. 1896r
- 247. Dom nr 119 mur., 1 ćw. XXw
- 248. Dom nr 132 mur. 1 ćw. XX w

GLIŚNICA**ul. Nowa**

- 249. Zespół dworski
 - a) dom rządcy nr 33 mur., 1 ćw. XXw
 - b) dom parcelanta nr 17 mur., koniec XIX w
 - c) obora-owczarnia nr 4 mur., koniec XIXw (ul.Ostrowska 15)

ul. Ostrowska

- 250. Dom nr 3 mur., 1866r
- 251. Dom dawna szkoła nr 6 mur 1861r

ul. Odolanowska

- 252. Dom ludowy nr 46, mur lata 30 XXw

GORZYCE MAŁE

- 253. Szkoła nr 43 mur. 4 ćw.XIX w

HUTA

- 254. Zespół Dworski
 - a) dworek dzierżawcy mur., 1881r
 - c) czworak mur., koniec XIX
 - c) czworak mur., koniec XIX
 - d) obora mur., koniec XIX
 - e) spichlerz mur., koniec XIX
 - f) park krajobrazowy 4 ćw. XIXw

KACZORY**ul.Raszkowska**

- 255. Dom nr 2 mur. 1868 r
- 256. Dom nr 3 drew. 1877r
- 257. Dom nr 22 mur. 1 ćw. XX w
- 258. Dom nr 24 mur. 1 ćw. XX w

KUROCH

259. Krzyż przydrożny wielofigurowy drew., 1880r /rej.zab./

NABYSZYCE

260. Krzyż przydrożny wielofigurowy drew., 1882r /rej.zab./
zrujnowany przez wicherę, przechowywany w sąsiednim bud.gospodarczym
261. Krzyż przydrożny z pasyjką drew., koniec XIXw
262. Dom dawniej szkoła nr 13 mur. ok. 1910r przebudowana
263. Dom nr 63 mur. 1 ćw. XX w
264. Dom nr 78., koniec XIXw

RACZYCE**ul.Krótką**

265. Zespół folwarczny
a) czworak nr 4 mur., 1 ćw. XXw
b) czworak nr 6 mur., 1 ćw. XXw

ul.Leśna

266. Dom nr 11 mur. 4 ćw. XIXw

ul. Odolanowska

267. Krzyż przydrożny wielofigurowy drew., 1 poł. XIXw /rej.zab./
268. Dom nr 48 mur. 4 ćw. XIXw
269. Dom nr 50 mur 4 ćw. XIXw
270. Dom nr 56 mur. l 80. XIX w
271. Dom nr 70 mur. 3 ćw. XIX w
272. Dom, dawniej szkoła nr 82 mur. 4 ćw.XIXw
Dom nr 115 mur. l.80-te XIXw

ŚWIECA I

273. Kapliczka z figurą Chrystusa Frasobliwego mur./ drew. XVIII/ XIX w
274. Dom nr 66 mur., 1920r
275. Gajówka Mościska nr 201 / przy szosie do Czarnego Lasu/:
a) dom mur., 1887 przebud. 1937r
b) budynek inwentarski mur., lata 30 XXw
c) stodoła drew., lata 30 XXw

ŚWIECA II**ul. Mostowa**

276. Dom nr 9 mur., 1 ćw. XXw

ul. Środkowa

277. Dom nr 1 mur., 1 ćw. XX w

ul. Granowiecka

278. Dom nr nr 1 mur. lata 20 XXw

279. Gajówka Świeca nr 70 ob. dom robotników leśnych
mur., koniec XIX rozbud. lata 30 XXw

ul. Szkolna

280. Szkoła mur., lata 30 XXw przebudowana

281. Nadleśnictwo ob. Leśniczówka Mościska

a) dom nadleśniczego nr 6, mur. 1 ćw. XXw

b) dom robotników leśnych nr 2ob. mur., 1936r

TARCHAŁY WIELKIE

282. Krzyż przydrożny wielofigurowy drewn., 1885r /rej.zab./

ul. Raszkowska

283. Zespół dworski:

b) stajnia – wozownia mur., 3 ćw. XIXw przeb. po 1945r ob. kurnik i magazyny

c) obora – stajnia mur., z 4 ćw. XIXw

d) spichlerz mur., koniec XIXw przeb.

e) park krajobrazowy XIX w

ul.Ostrowska

284. Dom nr 7 mur., koniec XIXw

ul.Szkolna

285.Dom nr 25 mur. koniec XIX w pocz. XXw

286. Dom nr 41mur. 4ćw..XIX w

287. Dom nr 57 mur. 4 ćw. XIX w

288. Dom nr 67 mur. 1 ćw. XIX w

289. Dom nr 68 mur., 4 cw. XIXw

TARCHAŁY MAŁE

290.Dom nr 42 mur., 1896r

UCIECHÓW**ul. Kościelna**

291. Zespół dworski nr 1

- a) dwór dzierżawcy mur. 2 ćw. XIXw rozebrany i odbudowany lata 90 XXw
- b) obora mur., koniec XIXw
- c) chlew mur., początek XXw
- d) park krajobrazowy początek XXw

ul. Duga

292. Dom nr 2 mur., 4 ćw. XIX w

293. Dom nr 61 mur. pocz. XX w

ul. Wrocławska

294. Dom nr 25 dawniej szkoła mur., 1 ćw.XXw

WIERZBNO

295. Plebania mur. 1948r

Przykładami najnowszej sztuki na terenie gminy, które w znacznym stopniu wpływają na obraz dóbr kulturowych gminy, wprowadzają nową jakość i stanowią o jej tożsamości, są obiekty współczesnej architektury sakralnej: kościół parafialny p.w. MB Królowej Polski w Wierzbnie, powstały w latach 1985 – 1991, wg. projektu inż. Adama Szendzielorza oraz kościół parafialny p.w. św. Judy Tadeusza w Garkach powstały w latach 1998 – 2001 wg projektu mgr inż. Andrzeja Parzeńskiego.

W mieście Odolanowie jest to zespół rzeźb wkomponowanych w zieleń skweru przy ul.Kaliskiej, który obok historycznie ukształtowanego układu miasta jest jednym z najbardziej charakterystycznych elementów jego panoramy.

Wobec reprezentacyjnej roli, jaką obiekty te pełnią w dorobku kulturowym społeczności gminy, istnieje uzasadniona potrzeba utrzymywania tych obiektów w dobrym stanie technicznym oraz we właściwie zaaranżowanym otoczeniu, zarówno pod względem funkcji jak i formy; stąd wszelkie prace remontowe oraz pielęgnacyjne powinny być wykonywane przez specjalistów z odpowiednimi kwalifikacjami.

W sporządzonym przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegaturę w Kaliszu „Raporcie o stanie zachowania zabytków w gminie Odolanów” wytypowano między innymi obiekty będące własnością Gminy kwalifikujące się do wpisu do rejestru zabytków, są to:

w mieście Odolanów:

- ratusz, Rynek 1
- plebania i budynek gospodarczy kościoła p.w. Św. Barbary;
- bóżnica;
- dawna pastorówka, obecnie przedszkole;
- budynki, Rynek 2, 11;
- poczta ul. Bartosza 3;
- ob. Odolanowski Dom Kultury, ul. Bartosza 7;
- dom ul. Bartosza 12;
- wieża ciśnień, ul. Krotoszyńska 118;
- dom ul. Plac Kościuszki 5;
- domy, ul. Krotoszyńska 20,23,120;

w miejscowościach:**Garki**

- budynek dworca kolejowego;

Glińnica

- Dom Ludowy;

Istotnym działaniem gminy będzie bieżące sprawdzanie stanu zachowania w/w obiektów, oraz niezwłoczne informowanie o zaistniałych zmianach Delegaturę WUOZ Kalisz.

3.3. Wykaz najcenniejszych zabytków ruchomych na terenie gminy

Najcenniejszymi obiektami ruchomymi wpisanymi do rejestru zabytków na mocy decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków są:

lp	Zabytek	Forma własności	Nr w rejestrze i data wpisania
1.	Krzyż przydrożny z rzeźbami w Odolanowie	Własność kościelna	1/B/Ka 01.06.1968
2.	Krzyż przydrożny z rzeźbami w Nabyszycach	Własność prywatna /kościelna/	99//B/Ka 26.06.1989
3.	Krzyż przydrożny z rzeźbami w Bonikowie	Własność prywatna	149/B/Ka 20.12.1994
4.	Krzyż przydrożny z rzeźbami w Raczycach	Własność prywatna /kościelna/	154/B/Ka 14.06.1995
5.	Krzyż przydrożny z rzeźbami w Kurochu	Własność prywatna /kościelna/	156/B/KA 16.06.1995
6.	Wypożyczenie i wystój zboru poewangelickiego – 8 pozycji	Własność komunalna Urząd GiM	28/Wlkp/B 20.06.2000

Zarówno krzyże jak i zdobiące je liczne figury zachowane są w dobrym stanie. Figury z wielofigurowego krzyża ustawionego na placu odolanowskiego przedmieścia po ostatnich pracach konserwatorskich w 1992r za wyjątkiem figury Chrystus Ukrzyżowanego przeniesiono do kościoła parafialnego pw. św. Marcina.

- Krzyż przydrożny w Bonikowie posiada 6 aktualnych kart z 1989r
- Krzyż przydrożny w Kurochu posiada 6 aktualnych kart z 1986r
- Krzyż przydrożny w Nabyszycach posiada 7 aktualnych kart z 1987r
- Krzyż przydrożny w Odolanowie posiada 7 kart z 1987r
- Krzyż przydrożny w Raczycach posiada 1 kartę z lat 70.

Cenne zabytki ruchome stanowią również wyposażenie odolanowskich kościołów.

- wyposażenie dawnego zboru ewangelickiego w Odolanowie opracowane zostało w 1972r na 8 katach,

- wyposażenie kościoła parafialnego p.w. św. Marcina w Odolanowie posiada 27 kart z 1972r (w tym wielu tzw. Adresowych).

- wyposażenie drewnianego kościoła parafialnego p.w. św. Barbary w Odolanowie posiada 24 karty z 1972r z niekompletnymi uzupełnieniami z 1989r.

- kapliczka św. Barbary w Odolanowie posiada kartę z 1972r.

- figura św. Jana Nepomucena w Odolanowie posiada kartę adresową z 1972r.

3.4. Krajobraz kulturowy (obszarowe wpisy do rejestru zabytków parki, cmentarze)

Na terenie gminy brak parków i cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków.

Cmentarze głównie rzymsko-katolickie czynne na terenie gminy utrzymane są w stanie dobrym i bardzo dobrym. Są na bieżąco porządkowane i utrzymywane we właściwym stanie. Na 5 cmentarzy rzymsko katolickich 2 są przykościelne.

Cmentarze ewangelickie to miejsca pochówku dawnych mieszkańców okolic gminy. W przeważającej większości cmentarze są zdewastowane, zapomniane.

Celem zachowania niekiedy zerowych pozostałości oryginalnych historycznych nagrobków staraniem władz samorządowych przeprowadza się okresowe porządki terenów cmentarzy.

Miejsca te należy otoczyć stałą opieką pielęgnacyjną.

3.5. Zabytki archeologiczne

Zgodnie z art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568, ze zmianami) zabytek archeologiczny, to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne – warstwy kulturowe i obiekty archeologiczne, jak i ruchome zabytki z nich pochodzące i skarby. Europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 roku (Dz. U. 96.120.564 ze zmianami) uznaje je jako źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”.

3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy i miasta Odolanów

Lp	Zabytek	Forma własności	Nr w rejestrze i data wpisania
1.	Grodzisko pierścieniowate w Nabyszczach	Własność prywatna	Rej zab woj. kaliskiego A 487 11.12.1986 Księga C rej zab woj. Wielkopolskiego 433/Wlkp/C 19.07.2012
2.	Układ urbanistyczny i warstwy archeologiczne w Odolanowie		666/Ka 14.04.1993

Z dwóch wpisanych do rejestru zabytków stanowisk archeologicznych jedno znajduje się na zachód od Nabyszyc (grodzisko pierścieniowate – st. 1 w miejscowości Nabyszyc gm. Odolanów, powiat ostrowski, województwo wielkopolskie datowanego na fazę D i F wczesnego średniowiecza stan. 1, AZP 69-34/38 – z dwufazowym zasiedleniem: I faza – wczesne średniowiecze/950-1050r/, II faza – XIVw na terenach stanowiących prywatną własność w połowie znajdujące się pod uprawą (ok.0,8 ha) i jest przedmiotem zagrożonym w wyniku działań właścicieli terenów, a w połowie funkcjonuje jako nieużytek.

Drugie stanowisko to układ urbanistyczny i warstwy archeologiczne znajdujące się w Odolanowie

Zestawienie liczbowe zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych – uwarunkowania fizjograficzne).

Podstawową i wiodącą metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo – konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP). Jego celem jest rozpoznanie metodą badań powierzchniowych i w kwerendzie źródłowej stanowisk archeologicznych na terenie całego kraju oraz stworzenie bazy informacji o stanowiskach archeologicznych rozpoznanych tą metodą. Systematyzuje dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu, poprzez obserwację archeologiczną terenu oraz uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Zbiór dokumentacji AZP reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania terenu. Do zbioru włączane są informacje o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Poniższa tabela prezentuje zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Odolanów – zasoby zabytków w Gminie i Mieście Odolanów

Stanowisko archeologiczne	Liczba ogółem	Liczba stanowisk wpisanych do rejestru zabytków
Grodziska	1	1
Stanowiska osadowe	262	-
Cmentarzyska	20	-
inne	1	-
Łącznie	284	1

Źródło: zasoby zabytków w Gminie i Mieście Odolanów, WUOZ Delegatura Kalisz

Gmina i Miasto Odolanów leży w dolinie Baryczy stanowiącej wschodni odcinek Pradoliny Barycko – Głogowskiej, w części noszącej nazwę Kotliny Odolanowskiej. Przez teren gminy i miasta Odolanów przepływa rzeka Barycz wraz z jej dopływami: Złotnicą, Kurochem, Olszówką i Wiesiołkiem. Szeroka dolina Baryczy ukształtowana została w młodszych fazach zlodowacenia bałtyckiego. Jest to dolina charakteryzująca się znacznym zrównaniem oraz złagodzeniem wzgórz, której tereny zajmują podmokłe łąki, mokradła i bagna poprzecinane piaszczystymi wysoczyznami i wydhami, porośniętymi lasami bądź uprawianymi rolniczo. Jej cechą charakterystyczną są kotlinowate rozszerzenia oraz przewężenia. Doliny cieków dopływających do Baryczy są małe, o niewykształconych poziomach terasowych i prawie zawsze podmokłe. Głównie cały ten obszar pokrywają piaski lub piaski zbilecowane, gleby brunatne wytworzone z piasków gliniastych i gleby rdzawe. Na wysoczyznach występują gliny zwałowe i piaski, a w dolinie Baryczy i jej dopływów piaski rzeczne.

Stanowiska pradziejowe położone są głównie przy krawędziach doliny rzeki Baryczy, na krawędziach małych dolin rzecznych, na terenach bagnistych i podmokłych łąkach. Na wysoczyznach występuje mniej pradziejowych stanowisk archeologicznych, natomiast największa koncentracja stanowisk występuje w pobliskim sąsiedztwie cieków lub ich dolin.

Na terenie gminy zarejestrowano kilka skupisk stanowisk archeologicznych. Osadnictwo w pradziejach koncentrowało się między innymi w rejonie miejscowości Garki. Zarejestrowano tu ślady osadnictwa z okresu mezolitu, osady kultury łużyckiej i przeworskiej z okresu wpływów rzymskich. Pozostałości po osadnictwie kultury łużyckiej i kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich zarejestrowano w Bonikowie-Bałamącku,

zlokalizowane głównie na piaszczystym półwyspie wśród bagien i rozlewisk. Z okresu wczesnego i późnego średniowiecza pochodzą stanowiska w Garkach. Na szczególną uwagę zasługuje cmentarzysko kurhanowe w Gliśnicy, zlokalizowane między Odolanowem a Nabyszycami oraz grodzisko wczesnośredniowieczne w Nabyszycach. Skupiska kultury łżyckiej i prapolskiej znajdują się w pobliżu dwóch wsi położonych na terenach nadzalewowych i wyższych, a mianowicie w pobliżu Tarchań Wielkich. Stanowiska kultury łżyckiej zarejestrowano również w okolicach Odolanowa, Uciechowa i Gliśnicy. Pozostałości po osadnictwie wczesnośredniowiecznym występują w Raczycach. W pobliżu terenów nadzalewowych oraz na terenach wydmywowych w okolicach Raczyc i Uciechowa występują ślady kultury przeworskiej i prapolskiej. W okresie wczesnego średniowiecza zajmowane są nie tylko rejony dolin rzecznych ale i tereny wysoczyzny. W tym czasie kształtuje się obecny układ miejscowości takich jak Raczyce, Uciechów, Odolanów, Świeca, Tarchały Wielkie. Stanowiska średniowieczne i nowożytnie występujące w pobliżu obecnych miejscowości wyznaczają tym samym ich najstarszą metrykę.

4. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY ZASOBÓW DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4.1. Stan zachowania i obszary największego zagrożenia zabytków:

4.1.1. Stan zachowania zabytków nieruchomych:

Z „Raportu o stanie zabytków w Powiecie Kaliskim” i z „Raportu o stanie zabytków w gminie Odolanów” oraz kart adresowych zabytków nieruchomych (aktualizowanych w 2009 - 2013 roku) wynika, że najlepiej zachowane są obiekty będące własnością kościoła rzymsko – katolickiego oraz gminy. Gorszy stan zachowania reprezentują obiekty będące własnością innych związków wyznaniowych oraz znajdujące się w rękach prywatnych.

Dobry stan zachowania prezentują kościoły parafialne:

- **pw. Św. Marcina** – wybudowany w latach 1794-96, rozbudowany w 1912 roku. W 1998r przeprowadzono remont elewacji i wykonano opierzenia. W roku 2000 położono wewnątrz nową posadzkę granitową. Zaimpregnowania wymagają elementy więźby dachowej. Uzupełnienia wymagają nieuszczelnności w pokryciu dachowym. Na bieżąco powinny być wykonywane niezbędne prace remontowo – konserwatorskie.
- **pw. Św. Barbary** w Odolanowie – drewniany z 1784r położony na przedmieściu Górka na cmentarzu grzebalnym. Obiekt sukcesywnie konserwowany i remontowany. Należy wykonać inwentaryzację obiektu.

W dostatecznym stanie zachowania jest **kościół poewangelicki**, szach. wzniesiony w latach 1777-1780. Obiekt bardzo zniszczony w 1980 roku został przejęty przez Urząd Gminy i Miasta Odolanów i w miarę posiadanych środków remontowany, z przerwami. Stan zachowania obiektu i aktualny stopień zaawansowania prac wymagają

kontynuacji, gdyż jej zaprzestanie grozi destrukcją obiektu i niepotrzebnymi nakładami na wykonane już prace remontowe. Od tego czasu odrestaurowano elewacje, naprawiono więźbę i pokrycie dachowe. Obiekt odwilgocono. Wszystkie prace prowadzone są pod nadzorem konserwatorskim i zgodnie z zatwierdzonym programem prac remontowo-konserwatorskich. W roku 2003 zakończono I etap prac przy drewnianej kopule oraz poddano konserwacji polichromie tej kopuły. W roku 2012 przeprowadzono konserwację i restaurację polichromii trzech epitafiów neorokokowych z 1919 r., a w roku 2013 została przeprowadzona konserwacja i restauracja dekoracji malarskiej na czołach słupów wspierających kopułę sklepienia. Obiekt wymaga znacznych nakładów finansowych, które przekraczają możliwości Gminy i Miasta. Dalsze prace remontowo – konserwatorskie uzależnione są od pozyskanych przez Gminę i Miasto środków finansowych. Najpilniejsze do wykonania są dalsze prace przy kopule, prace remontowo-konserwatorskie przy emporach i ich stropach, a także schodach oraz w następnym etapie dalsza konserwacja wnętrza wraz z wyposażeniem.

Podstawowym działaniem ochronnym w stosunku do obiektów i obszarów historycznych było wpisanie ich do rejestru zabytków oraz uwzględnienie odpowiednich ustaleń w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta w obowiązującym obecnie miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta Odolanów.

Stan zachowania zabytków ruchomych - zarówno krzyże jak i zdobiące je liczne figury zachowane są w dobrym stanie. Figury z wielofigurowego krzyża ustawionego na placu odolanowskiego przedmieścia po ostatnich pracach konserwatorskich w 1992r za wyjątkiem figury Chrystusa Ukrzyżowanego przeniesiono do kościoła parafialnego pw.św. Marcina. Cenne zabytki ruchome stanowią również wyposażenie odolanowskich kościołów.

4.1.2. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego.

Stanowiska archeologiczne nie wpisane do rejestru zabytków, a ujawnione głównie podczas badań AZP, stanowią podstawową i najliczniejszą grupę, która składa się na archeologiczne dziedzictwo kulturowe. Najlepiej są zachowane stanowiska archeologiczne położone na nieużytkach, terenach niezabudowanych oraz terenach zalesionych.

W myśl art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568) wszystkie zabytki archeologiczne – bez względu na stan zachowania podlegają ochronie i opiece.

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych jest przyspieszony rozwój inwestycji budowlanych, budowa sieci autostrad i dróg szybkiego ruchu, nielegalna eksploatacja piasku i żwirowni, które powodują nieodwracalne zniszczenie zabytków archeologicznych. Centra dużych miast są przebudowywane, przy czym naruszane są średniowieczne i nowożytne nawarstwienia kulturowe. Istotnym zagrożeniem dla zachowania substancji zabytkowej stanowisk archeologicznych zlokalizowanych w obrębie pól uprawnych stanowi głęboka orka. Niektóre zagrożenia pojawiły się w ciągu ostatnich lat, jak na przykład działalność tzw. poszukiwaczy skarbów z wykrywaczami metali, których rozmiarów nie potrafimy ocenić. Pojawiło się zbieractwo zabytków archeologicznych, powstał rynek zbytu na pozyskane przez poszukiwaczy przedmioty. Działalność ta szczególnie zagraża cmentarzyskom zlokalizowanym na terenie gminy. Wiele zagrożeń wynika z przyspieszonego rozwoju gospodarczego – jak już wspomniano użycie ciężkiego sprzętu w rolnictwie, rozwój zabudowy mieszkaniowej i usługowej na obrzeżach miast, budowa dróg i obwodnic. A zatem podstawowym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych są wszelkie inwestycje związane z

zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia prac ziemno-budowlanych.

Zabytkowy układ urbanistyczny miasta Odolanów nakazuje szczególną ochronę pradziejowych, wczesnośredniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych w jego obrębie.

Każda ingerencja w strukturę stanowiska archeologicznego powoduje jego zniszczenie. Badania archeologiczne pozwalają zadokumentować i zabezpieczyć materiał archeologiczny, ale nie zapobiegają jego zniszczeniu. Jest to szczególnie ważne podczas takich inwestycji jak budowa obwodnic, dróg, zbiorników retencyjnych, kopalń kruszywa, gdyż inwestycje te z uwagi na szerokopłaszczyznowy charakter prac ziemnych, w bezpowrotny sposób niszczą substancję zabytkową i obiekty archeologiczne.

Przebudowa układów urbanistycznych, ruralistycznych i założeń pałacowo-parkowych prowadzi często do naruszenia średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych. W związku z tym wszystkie prace ziemne wymagają jednoczesnego prowadzenia badań archeologicznych. Wyniki badań często stanowią jedyną dokumentację następujących po sobie epizodów osadniczych na tym terenie. Pozwalają skorygować, uszczegółowić i potwierdzić dane ze źródeł pisanych. Pozyskany w trakcie badań materiał ruchomy umożliwia uzupełnienie danych o kulturze materialnej mieszkańców.

Zagrożeniem dla dziedzictwa archeologicznego jest też rozwój turystyki zwłaszcza nad rzekami, jeziorami i w obszarach leśnych. Wydzielane są działki pod zabudowę letniskową, często na obszarze zniwelowanych grodzisk czy cmentarzysk. Tereny te atrakcyjne pod względem rekreacyjnym obecnie, często były również okupowane przez ludzi w pradziejach i wczesnym średniowieczu. Dostęp do wody, który stanowił podstawę egzystencji osadniczej umożliwiał tworzenie niezwykle licznych osad o metryce sięgającej od epoki kamienia po czasy nowożytne.

Rozwój przemysłu, turystyki, budownictwa mieszkaniowego, może stanowić istotne zagrożenie dla zabytków archeologicznych, dlatego ważne jest wypełnianie przez inwestorów wymogów konserwatorskich określonych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4.2. Uwarunkowania wynikające ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzenne gminy i miasta Odolanów

Jednym z dokumentów planistycznych w gminie jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzenne, które wykonuje się obligatoryjnie dla całej gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzenne miasta i gminy Odolanów zostało przyjęte uchwałą Nr XLII/194/06 Rady Gminy i Miasta w Odolanowie z dnia 27 lutego 2006 roku ze zmianą - uchwałą Nr VII/41/11 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 14 czerwca 2011 roku

- W rozdziale II „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzenne” w punkcie 2 ”Uwarunkowania wewnętrzne”, w podpunkcie 2.1. ”Uwarunkowania formalno – prawne,” wymienione zostały obiekty i tereny objęte ochroną konserwatorską zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece na zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568):

- zabytki architektury wpisane do rejestru,
- obiekty o wartościach zabytkowych,

- stanowiska archeologiczne, w tym wpisane do rejestru zabytków grodzisko wczesnośredniowieczne, pierścieniowate w Nabyszycach,
- krzyże przydrożne, parki podworskie, wszystkie cmentarze,

- W rozdziale II „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” w punkcie 2.4. „Uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne”, w podpunkcie 2.4.2. „Uwarunkowania kulturowe” określono zasady i metody ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji konserwatorskiej, w tym również zabytków archeologicznych.

- zapisy dotyczące ochrony konserwatorskiej miasta Odolanowa:

Wszelka działalność w tej strefie powinna uwzględniać podstawowe założenie konserwatorskie, jakim jest ochrona historycznego układu przestrzennego w zakresie: rozplanowania, skali i bryły zabudowy. Wyraża się ono w :

- zachowaniu zasadniczych elementów historycznego rozplanowania;
- restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych, z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów;
- dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie skali i bryły zabudowy oraz detalu architektonicznego;
- usunięciu lub odpowiedniej przebudowie obiektów dysharmonizujących;
- zastosowaniu w powyższych działaniach tradycyjnych materiałów budowlanych / m. in. unikanie elementów ze sztucznego tworzywa/.
- prowadzeniu wszelkich prac ziemnych pod nadzorem archeologicznym, który uzasadniony jest z uwagi na liczne stanowiska archeologiczne związane ze średniowieczną strukturą miasta zamkniętego murami obronnymi oraz z zamkiem.

Wszelką działalność inwestycyjną na terenie objętym **wpisem w rejestr** zabytków określa Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dn. 23 lipca 2003 r.

- zapisy dotyczące ochrony układów ruralistycznych:

-wymogi konserwatorskie dotyczą: zachowania historycznych schematów planistycznych oraz parceli, nie wprowadzania nowych podziałów, zakłócających istniejące, kontynuację tradycyjnej zabudowy, co do lokalizacji w obrębie parceli, formy i gabarytów, z zastosowaniem tradycyjnych materiałów, z zachowaniem obowiązujących obecnie standardów.

- zapisy dotyczące ochrony założeń dworskich i folwarcznych:

-wymogi konserwatorskie dotyczą: zachowania i remontowania zabytkowej zabudowy oraz zieleni parkowej, zakazu nowych podziałów geodezyjnych i rozdrobnienia własnościowego; uzgadniania z Urzędem Ochrony Zabytków, wszelkich prac remontowych, budowlanych, konserwatorskich obiektów wchodzących w skład założenia, dotyczących terenu parków oraz ziemnych.

- zapisy dotyczące ochrony archeologicznej:

-wszelkie prace naruszające strukturę gruntu wymagają uzyskania zezwolenia na ich prowadzenie w Urzędzie Ochrony Zabytków. Na planszy zróżnicowano strefę ochrony na tereny przebadane i potencjalnie przeznaczone do penetracji, których dotyczą te same wymogi

- zapisy dotyczące wielkopolskiego rejestru zabytków

-obejmuje wszelkie obiekty nieruchome /historycznie ukształtowane układy urbanistyczne, z wszystkimi, tworzącymi ją elementami, architekturę, budownictwo, powiązaną z nimi zielenią, cmentarze, tzw. elementy małej architektury, niezależnie od ich stanu zachowania, ich wnętrza i otoczenia, budowle mające znaczenie dla historii

budownictwa. Obiekty te podlegają ochronie na mocy Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dn. 23 lipca 2003 r. Wszelkie działania dotyczące tych obiektów wymagają pozwolenia na ich przeprowadzenie uzyskanego we właściwym Urzędzie Ochrony Zabytków, w oparciu o zatwierdzoną przezeń dokumentację projektowanych prac.

- spis zabytków architektury i budownictwa:

obejmuje obiekty nieruchome sprzed 1945 r. posiadające charakterystyczne cechy formalne dla danych epok, stylów, kierunków, czy warsztatowe; posiadają też walory historyczne w skali lokalnej czy regionalnej, współtworząc krajobraz kulturowy danego regionu. Ogólne wymogi konserwatorskie dotyczące tych obiektów odnoszą się do zachowania proporcji bryły, formy zadaszenia, detalu architektonicznego; przy remontach, mających wpływ na zmianę zewnętrznego wyglądu obiektu, należy wykorzystywać tradycyjne materiały budowlane: gładkie tynki, ceramiczne – dachówkowe pokrycie dachowe oraz drewnianą stolarkę. Prace te, wraz z nową kolorystyką elewacji wymagają zaopiniowania i wyrażenia zgody w Urzędzie Ochrony Zabytków.

4.3. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Gmina i Miasto Odolanów nie posiada Gminnego Planu Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązuje 14 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych wsi i miasta, z których tylko 4 zawierają zapis gwarantujący ochronę środowiska kulturowego oraz ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego. Należą do nich:

- uchwała XLIII/33/2002 Rady Gminy i Miasta w Odolanowie z dnia 30 września 2002 r. (Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 136, poz. 3772 z dnia 13 listopada 2002 r. w sprawie wprowadzenia zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Odolanów:

• W rozdziale II zatytułowanym "Szczegółowe ustalenia planu", w paragrafie 7, w punkcie 2 wprowadzono zapis:

- „wszelkie prace remontowe i modernizacyjne, zmiany funkcji i przeznaczenia w stosunku do obiektów ujętych w rejestrze należy prowadzić w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków”

- „wszelkie prace remontowe i modernizacyjne, zmiany funkcji i przeznaczenia w stosunku do obiektów ujętych należy prowadzić po uzyskaniu opinii Konserwatora Zabytków”

- „dla obiektów ujętych w ewidencji, a nie wpisanych do rejestru zabytków dopuszcza się wymianę zabudowy w przypadku, gdy jest to uzasadnione względami ekonomicznymi po uzyskaniu akceptacji Konserwatora Zabytków”

- „należy dążyć do łącznego rozwiązywania problemów i sposobów ochrony oraz odnowy założeń folwarcznych oraz towarzyszących im zabytkowych układów zabudowy”

- „ustala się ochronę stanowisk archeologicznych w obrębie stref obserwacji archeologicznych. Prace ziemne należy prowadzić pod stałą kontrolą archeologiczną, a przypadku natrafienia na ślady archeologiczne powiadomić Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków”

- uchwała Nr VIII/54/2007 Rady Gminy i Miasta w Odolanowie z dnia 22 maja 2007 r.
(Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 98, poz. 2412 z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Odolanowa w rejonie ulicy ks. Piszczylłowy:

- W rozdziale I zatytułowanym „Ustalenia ogólne” w paragrafie 6 wprowadzono zapis:

- „na obszarze planu obowiązuje następujące ustalenie dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej: przy wszelkich pracach ziemnych, naruszających strukturę gruntu związanych z prowadzonymi inwestycjami, nakazuje się uzyskanie pozwolenia stosownego organu ochrony zabytków”

- uchwała Nr XIV/96/08 Rady Gminy i Miasta w Odolanowie z dnia 28 marca 2008 r.
(Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 68, poz. 1351 z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragment obszaru Raczyce:

- W rozdziale I zatytułowanym „Ustalenia ogólne” w paragrafie 6 wprowadzono zapis:

- „na obszarze planu obowiązuje następujące ustalenie dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej: przy wszelkich pracach ziemnych, naruszających strukturę gruntu związanych z prowadzonymi inwestycjami, nakazuje się uzyskanie pozwolenia stosownego organu ochrony zabytków”

- uchwała Nr XV/107/08 Rady Gminy i Miasta w Odolanowie z dnia 21 kwietnia 2008 r.
(Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 96, poz. 1813 z dnia 19 czerwca 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Odolanów obejmującej obszar przebiegu rurociągu paliwowego:

- W rozdziale II zatytułowanym „Ustalenia szczegółowe” w paragrafie 8 „Ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej” wprowadzono zapis:

- „na obszarze objętym planem ustala się nakaz zrealizowania przez Inwestora archeologicznych prac rozpoznawczych na całym odcinku projektowanej trasy przebiegu rurociągu, a na stanowiskach o dużej wartości badawczej wykonania ratowniczych prac wykopaliskowych oraz uzyskania pozwolenia na prace archeologiczne”.

- uchwała nr XIV/93/11 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 9 grudnia 2011r.
(Uchwała ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 96, poz. 1813 z dnia 19 czerwca 2008 r.) w sprawie

Zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wynikają z treści zawartej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i każdorazowo są uzgadniane z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

4.4.Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa archeologicznego

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych na terenie gminy i miasta Odolanów, są jak już wspomniano wcześniej, wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają

przewodzenia szerokopłaszczyznowych prac ziemno-budowlanych. Należą do nich między planowane między innymi na najbliższe lata inwestycje:

- budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich:
zagrożone stanowiska archeologiczne w miejscowości Uciechów to stanowisko nr 61 w miejscowości Kaczory stanowisko nr 4, 5.
- budowa obwodnicy miasta Odolanów

W celu ochrony stanowisk archeologicznych oraz pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych nawarstwień kulturowych podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu niezbędne jest uzgadnianie oraz wypełnianie przez inwestorów wymogów konserwatorskich zawartych w opiniach i decyzjach określonych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Aby zapewnić prawidłową ochronę archeologiczną dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref archeologicznych oraz obszarów chronionych należy:

- respektowanie wyznaczonych stref ochrony stanowisk archeologicznych na załącznikach graficznych przy sporządzaniu dokumentów planistycznych, planów zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy i decyzjach inwestycji celu publicznego
- wprowadzenie zapisu zapewniającego prawidłową ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w stosunku do stref występowania stanowisk archeologicznych oraz obszarów chronionych tj. historycznej zabudowy miast, układów ruralistycznych, założeń pałacowo-parkowych, zabytkowych cmentarzy, obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków:

„prace inwestycyjne, w tym ziemne związane z budownictwem i zagospodarowaniem terenu, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z WUOZ, który określi warunki realizacji inwestycji.”

4.5. Uwarunkowania wynikające z uwarunkowań ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.

Na terenie gminy i miasta Odolanów w granicach wyznaczonych aktami prawnymi utrzymuje się obszary wielkoprzestrzennej ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy” jako bezcenny obiekt przyrodniczy wymaga ochrony szczególnie przed nowym zainwestowaniem (tereny wyłączone z zabudowy). W Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET dolina Baryczy zajmuje poczesne miejsce. Obszar doliny Baryczy między Przygodzicami a Żmigrodem (woj. dolnośląskie) jest uznany za obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym i oznaczony 18M – Obszar Milicki. W obrębie tego obszaru wyróżniono najcenniejsze fragmenty, znajdujące się na terenie gminy Odolanów:

- 1) korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym – DOLINA BARYCZY,
- 2) biocentrum – ŁĄKI ODOLANOWSKIE – otoczone strefami buforowymi.
Dolina Baryczy charakteryzuje się dużą wrażliwością środowiska i niską odpornością na zagrożenia.

- Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Baryczy”- proponowana do europejskiej sieci ekologicznej. W ramach tej sieci „Dolina Baryczy” została wytypowana jako Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków o randze europejskiej, jeden z najcenniejszych obszarów ornitologicznych w Polsce. Obszar Natura 2000 na terenie miasta i gminy w przybliżeniu pokrywa się w znacznej części z Parkiem Krajobrazowym „Dolina Baryczy”. Większe różnice występują w północnej części, gdzie obszar NATURA 2000 obejmuje Śródmieście i Górkę miasta oraz łąk między zabudową Tarchań Wielkich a Kurochem, nie objęte Parkiem.

Na obszarach gminy i miasta objętych obszarami powierzchniowej ochrony przyrody wymagane jest przestrzeganie i realizacja zasad określonych przez przepisy w zakresie ochrony przyrody. Dotyczy to również obiektów chronionych – np. pomników przyrody (w mieście 3 drzewa pomnikowe, na terenach wiejskich – 5 drzew).

5. CELE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

5.1. Cele wynikające z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

Cele gminnego programu opieki nad zabytkami wskazuje art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

- a) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju
- b) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- c) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania
- d) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego
- e) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami
- f) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem zabytków

6. KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

6.1. Podstawowe kierunki i zadania

6.1.1. Gminna Ewidencja Zabytków:

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003r o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Urząd Gminy i Miasta Odolanów posiada karty adresowe zabytków nieruchomych objętych wojewódzką ewidencją zabytków oraz prospekcji terenowej. Ustalono szczegółową lokalizację obiektów (nr działek gruntowych, nr. księgi wieczystej) oraz właścicieli obiektów. Wykonana została dokumentacja fotograficzna zabytków małej architektury (kapliczki), oraz zabytków nieruchomych.

W dalszych etapach planuje się:

- a/ systematyczne uzupełnianie kart adresowych w oparciu o uzyskane dane i dokumentację fotograficzną,
- b/ wprowadzenie do ewidencji zmian wynikających z rozbiórek, modernizacji i remontów obiektów oraz zmian dotyczących stosunków własnościowych,
- c/ współpraca z sołtysami w celu monitorowania obiektów zabytkowych na podstawie przekazanych kopii kart adresowych obiektów,
- e/ bieżąca aktualizacja ewidencji dóbr kultury w gminie – weryfikacja stanu gminnej ewidencji zabytków w oparciu o stan faktyczny zachowanej substancji zabytkowej w gminie w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków

6.1.2. Gminna ewidencja zabytków archeologicznych

Gmina i Miasto Odolanów ma opracowaną gminną ewidencję zabytków archeologicznych zawierającą:

- mapę barwną miasta i gminy Odolanów z naniesionymi zespołami stanowisk archeologicznych i występującymi poza nimi,
- spisy stanowisk według obszarów Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP), zespołów stanowisk występujących oddzielnie,
- 285 kart adresowych zabytków nieruchomych (archeologicznych) objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

W dalszych etapach planuje się uzupełnianie w uzgodnieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków zapisów w gminnej ewidencji zabytków dotyczących stanowisk archeologicznych o stanowiska archeologiczne nowoodkryte bądź na nowo zweryfikowane.

6.1.3. Rewitalizacja obiektów zabytkowych:

- Kontynuacja w kolejnych latach rozpoczętej rewitalizacji kościoła ewangelickiego w Odolanowie obejmująca systematycznie dalsze prace remontowo konserwujące w ramach posiadanych środków między innymi: prace konserwatorskie i restauratorskie przy dekoracji malarskiej na czołach słupów od strony południowej wspierających kopułę sklepienia znajdujących się we wnętrzu zboru oraz przy szafie kątowej, prospekcie organowym, piecach żeliwnych, ławach.
- w przypadku obiektów zabytkowych nienależących do zasobów gminy pozostaje działalność mająca na celu informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków,

6.1.4. Ścieżki turystyczno – edukacyjne

- wykorzystanie istniejącej ścieżki rowerowej do celów turystyczno – edukacyjnych do promocji obiektów zabytkowych oraz zasobów dziedzictwa archeologicznego,
- ustalenie z właścicielami wykazu obiektów udostępnianych w celach turystycznych,
- wprowadzenie dodatkowego oznakowania w celu ułatwienia dojazdu do obiektów zabytkowych,
- postawienie tablicy informującej, że na danym terenie znajduje się grodzisko objęte ochroną na podstawie wpisu do rejestru zabytków

6.1.5. Edukacja i promocja zabytków gminy Odolanów

- włączenie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do zajęć szkolnych w szkołach prowadzonych przez gminę,
- wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym gminy oraz regionu,
- informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego gminy,
- wprowadzanie tematyki opieki nad zabytkami i historii regionu do zajęć szkolnych (lekcje historii i wychowawcze)
- rozpowszechnianie informacji na temat obiektów wpisanych do rejestru zabytków na terenie gminy,
- udostępnienie gminnej ewidencji zabytków na stronie internetowej urzędu,
- publikowanie materiałów reklamowych i turystycznych opisujących istniejące zabytki w gminie.

6.1.6. Kontakty z właścicielami obiektów zabytkowych

- nawiązanie współpracy z właścicielami obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków przy działaniach związanych z właściwym utrzymaniem obiektów w zakresie:
 - a) rozpowszechniania informacji na temat profilaktyki konserwatorskiej stosowanej w odniesieniu do zabytków w porozumieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

- b) zbieranie informacji na temat przeprowadzonych remontów i odnotowanie tych faktów w kartach adresowych obiektów,
- informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków,
- merytoryczna pomoc właścicielom zabytków w tworzeniu wniosków aplikacyjnych o środki na odnowę zabytków,

6.1.7. Wpisy do rejestru zabytków

Współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w sprawie wpisania do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego obiektów budownictwa i architektury oraz zabytków archeologicznych nieujętych jeszcze w rejestrze, a reprezentujących duże walory historyczne stanowiące ważne miejsce w krajobrazie kulturowym Gminy i Miasta Odolanów których właścicielem jest gmina

w mieście **Odolanów**:

- ratusz, Rynek 1
- dawna pastarówka, obecnie przedszkole;
- budynki szkół, Rynek 2, 11;
- ob.Odolanowski Dom Kultury, ul.Bartosza 7;

w miejscowościach:

Garki

- budynek dworca kolejowego;

Glińnica

- Dom Ludowy;

Świeca

- układ ruralistyczny;

Uciechów

- układ ruralistyczny;

stanowiska archeologiczne o największej wartości poznawczej :

- Boników, stan. 2, ob. AZP 71-34/35
- Garki, stan. 6, ob. AZP 71-34/6
- Glińnica, stan. 13, ob. AZP 69-34/15
- Glińnica, stan. 26, ob. AZP 69-34/28
- Glińnica, stan. 27, ob. AZP 69-34/29
- Glińnica, stan. 31, ob. AZP 69-34/33
- Glińnica, stan. 34, ob. AZP 69-34/36
- Glińnica, stan. 12, ob. AZP 70-34/7
- Glińnica, stan. 6, ob. AZP 70-35/5
- Gorzyce, stan. 5, ob. AZP 69-35/4
- Gorzyce, stan. 17, ob. AZP 69-35/16
- Gorzyce, stan. 22, ob. AZP 69-35/21

- Gorzyce Małe, stan. 2, ob. AZP 69-35/1
- Huta, stan. 1, ob. AZP 70-35/7
- Huta, stan. 8, ob. AZP 70-35/14
- Huta, stan. 17, ob. AZP 70-35/23
- Nabyszyce, stan. 2, ob. AZP 69-34/39
- Nabyszyce, stan. 22, ob. AZP 69-34/59
- Nabyszyce, stan. 24, ob. AZP 69-34/61
- Nabyszyce, stan. 25, ob. AZP 69-34/62
- Nabyszyce, stan. 27, ob. AZP 69-34/64
- Odolanów, stan. 10, ob. AZP 70-35/46
- Raczyce, stan. 12, ob. AZP 70-34/33
- Raczyce, stan. 35, ob. AZP 70-34/56
- Raczyce, stan. 4, ob. AZP 70-34/25
- Raczyce, stan. 14, ob. AZP 70-34/35
- Raczyce, stan. 24, ob. AZP 70-34/45
- Raczyce, stan. 31, ob. AZP 70-34/52
- Tarchały Małe, stan. 2, ob. AZP 69-35/59
- Tarchały Wielkie, stan. 1, ob. AZP 70-35/47
- Tarchały Wielkie, stan. 2, ob. AZP 70-35/48
- Tarchały Wielkie, stan. 5, ob. AZP 70-35/51
- Tarchały Wielkie, stan. 12, ob. AZP 70-35/58
- Tarchały Wielkie, stan. 15, ob. AZP 70-35/61
- Tarchały Wielkie, stan. 27, ob. AZP 70-35/74
- Tarchały Wielkie, stan. 3, ob. AZP 70-35/49

6.2. Terminarz realizacji oraz środki finansowania.

Sprawowanie opieki nad zabytkami przez władze samorządowe ma nieco odmienny charakter od działań podejmowanych przez indywidualnych właścicieli zabytków. Istniejące uwarunkowania prawne dają możliwość kreowania pewnej polityki w stosunku do obiektów zabytkowych i uprawniają organy samorządowe do podejmowania działań o odmiennym charakterze niż typowa dla właścicieli troska o utrzymanie obiektów zabytkowych w jak najlepszym stanie. Objęcie zabytków należytą opieką stanowi jeden z istotnych aspektów działalności lokalnego samorządu, a realizowana będzie w ramach działań usystematyzowanych wg trzech priorytetów:

Priorytet I

Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i miasta.

Priorytet II

Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Priorytet III

Badania i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

Priorytet I Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i miasta.		
Rok	Zadanie	Planowane finansowanie
2014-2018	Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy ich stanu zachowania: - prowadzenie dalszych prac remontowo konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy – kościół poewangelicki - podjęcie działań w celu pozyskania środków na kontynuację rewitalizacji kościoła ewangelickiego Współpraca z właścicielami zabytków położonych na terenie gminy i miasta mająca na celu poprawę ich stanu zachowania: - informowanie właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na odnowę zabytków; - merytoryczna pomoc właścicielom zabytków w tworzeniu wniosków aplikacyjnych o pozyskanie środków na odnowę zabytków;	Budżet gminy, Pozyskanie środków z innych źródeł: - Minister Kultury Dziedzictwa Narodowego; - Województwo Wielkopolskie Departament Kultury
Priorytet II Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.		
2014-2018	Realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami, jako potwierdzenie uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy: - przyjęcie przez Radę Gminy i Miasta Odolanów Programu Opieki Nad Zabytkami na lata 2014-2018; - coroczne wydzielanie w budżecie gminy	Budżet gminy

	środków finansowych na realizację zadań samorządu w zakresie ochrony zabytków; - prowadzenie i bieżąca aktualizacja gminnej ewidencji zabytków nieruchomych - stała współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;	
Priorytet III Badania i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.		
2014-2018	Opracowanie pełnej dokumentacji zasobu kulturowego Gminy i Miasta Odolanów - stałe prowadzenie monitoringu i weryfikacji gminnej ewidencji zabytków nieruchomych; - prowadzenie monitoringu i weryfikacji gminnej ewidencji zabytków archeologicznych na podstawie danych przekazanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym Gminy i Miasta Odolanów: - rozpowszechnianie informacji na temat obiektów wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy i miasta; - udostępnienie gminnej ewidencji zabytków na stronie internetowej urzędu; - bieżąca aktualizacja strony internetowej z informacjami na temat zabytków na terenie Odolanowa i gminy; - publikowanie materiałów reklamowych i turystycznych opisujących istniejące zabytki; Edukacja i popularyzacja wiedzy o dziedzictwie kulturowym Gminy i Miasta	Budżet gminy

	- realizacja zadań w dziedzinie edukacji i promocji dziedzictwa kulturowego za pośrednictwem samorządowych instytucji kultury; - włączenie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do zajęć szkolnych; - wdrażanie do zajęć szkolnych pojęć związanych z krajobrazem kulturowym gminy oraz regionu; - informowanie młodzieży szkolnej o zasobach krajobrazu kulturowego gminy; Promocja dziedzictwa kulturowego Gminy i Miasta Odolanów - wykorzystanie istniejących szlaków turystycznych do promocji zabytków oraz dziedzictwa archeologicznego gminy poprzez realizację kampanii promocyjnej produktów turystycznych min: „Szlakiem Krzyży Pawła Brylińskiego”, czy pieszy (żółty) szlak Odolanów-Kuroch promujący zespół archeologiczny – cmentarzysko kurhanowe kultury przedłużyckiej	
--	--	--

7. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd gminy. Realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych. Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty związane z obiektami zabytkowymi, w tym również na mieszkańców gminy w celu wywołania nich pożądaných zachowań prowadzących do realizacji zamierzonych celów. Gminny program nad zabytkami dla Gminy i Miasta Odolanów będzie realizowany poprzez następujące grupy instrumentów: instrumenty prawne, finansowe, społeczne, koordynacji i kontroli.

1.Instrumenty prawne:

- programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
- dokumenty wydane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych.

2.Instrumeny finansowe:

- środki własne zatwierdzone uchwałą Rady Gminy,
- dofinansowania.

3.Instrumenty społeczne:

- edukacja i tworzenie świadomości potrzeby istnienia i ochrony dziedzictwa kulturowego w lokalnej społeczności.

4.Koordynacja i kontrola:

- gromadzenie stale aktualizowanej wiedzy o stanie zachowania obiektów, prowadzonych pracach remontowych i konserwatorskich,
- wewnętrzne okresowe sprawozdania z realizacji niniejszego programu.

8. MONITORING DZIAŁANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI.

Proces osiągania celów Programu opieki nad zabytkami będzie monitorowany przez wyznaczoną osobę odpowiedzialną za koordynację prac na bieżąco i poprzez analizę stopnia ich realizacji, która zgodnie z założeniem ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami będzie dokonywana w trybie 2-letnim i przedkładana Radzie Gminy i Miasta Odolanów w postaci raportu.